

Jakab Buda: RC2S2, ELTE TáTK - A szerzőt a K-134428 azonosítójú NKFIH pályázat támogatta kutatási munkájában

Renáta Németh: RC2S2, ELTE TáTK - A szerzőt a K-134428 azonosítójú NKFIH pályázat támogatta kutatási munkájában

Bori Simonovits: ELTE PPK - A szerzőt az FK-12798 azonosítójú NKFIH pályázat támogatta kutatási munkájában

Gabor Simonovits: Department of Political Science, Central European University

Hivatali diszkrimináció? – Figyelemdiszkrimináció mérése természetes nyelvfeldolgozással

Tanulmányunkban a települési önkormányzatokon tapasztalható diszkriminációt vizsgáljuk egy, a teljes országot lefedő, kísérleti úton előállított, és a hivatalok roma és nem roma ügyfelek leveleire adott válaszait tartalmazó adatbázis alapján.

A tanulmány módszertani újítása, hogy a diszkriminációt osztályozási kérdésként kezeljük, és az osztályozó pontosságát, azaz azt, hogy milyen arányban lehet kizárólag a válaszok alapján eltalálni, hogy a levelet egy vélhetően roma vagy nem roma ügyfélnek írták-e, a diszkrimináció erősségének mérésre használjuk. Eredményeinkből látszik, hogy a diszkrimináció adatvezérelt megközelítéssel is kimutatható a szövegek alapján és a gépi tanulás segítségével olyan megjelenési formáit is azonosítani tudtuk, amik a kvalitatív elemzés során nem kerülnek elő.

Tartalmi újdonságként e diszkrimináció az algoritmusok által feltárt nyelvi megjelenési formáit tárgyaljuk. Az osztályozó modellek a véletlen osztályozóknál szignifikánsan jobban teljesítettek (a legjobb modell pontossága 61%), ami alapján kijelenthető, hogy különböző bánásmódban részesülnek a vélt roma és nem roma ügyfelek. A legfontosabb változók szerint a vélt romák rövidebb és kevésbé szívélyes válaszokat kapnak, ami alátámasztja Bartos et al.¹ figyelemdiszkriminációról tett megállapításait. A mért jelenséget digitális diszkriminációként is lehet értelmezni abban az értelemben, ahogy Edelman and Luca² használják a fogalmat. Végül megfigyeléseink szerint férfiakkal szemben és kisebb települések önkormányzatainál erősebben jelentkezik a figyelemdiszkrimináció.

¹ Bartoš, V., Bauer, M., Chytilová, J., & Matějka, F. (2016). Attention Discrimination: Theory and Field Experiments with Monitoring Information Acquisition. *American Economic Review*, 106(6), 1437–1475. DOI: 10.1257/aer.20140571.

² Edelman, B. G. & Luca, M. (2014, January). Digital Discrimination: The Case of Airbnb.com. Harvard Business School NOM Unit Working Paper, (No. 14-054). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2377353>